

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۵ / ۹ / ۶

کاندید اکادمیسین سیستانی

معاهده صلح راولپندی بهتر از تمام معاهدات قبلی با انگلیس بود

معاهده صلح راولپندی نسبت به تمام معاهدات قبلی که با انگلیس ها به امضاء رسیده بودند، بحال افغانستان بهتر و مفید تر بود. برتری و مزیت معاهده صلح راولپندی بر معاهدات قبلی یعنی بر معاهدات گندمک و دیورند، اینست که قرارداد صلح راولپندی، منجر به استقلال سیاسی افغانستان گردید، و از آن بعد افغانستان در صف ملل آزاد جهان ایستاده شد و صاحب وقار و حیثیت یک کشور مستقل گردید که میتواند با کشورهای آزاد جهان روابط سیاسی، تجاری و فرهنگی و همکاری برقرار نماید و این روابط را با فرستادن سفیر خود به کشور متحابه و پذیرفتن سفیر از کشورهای دوست به افغانستان استحکام ببخشد. در دوره آمانی، افغانستان بیش از ده سفیر در کشورهای چون: بخارا، اتحادشوروی، ایتالیا، آلمان، انگلستان، پولیند، ترکیه، ایران و هند برتانوی، و غیره داشت که از منافع افغانستان در این کشورها دفاع و نمایندگی میکردند.

در حالی که در معاهده گندمک گفته شده بود: «امیر افغانستان و متعلقات آن متعهد است که در روابط با حکومت های خارجی پابند مشوره با حکومت برتانیه بوده و با این حکومت عهدی نبندد و سلاح بر ضد شان نبرداری و در صورت حمله خارجی امداد نظامی و اسلحه و پول انگلیس بغرض دفاع، طوریکه انگلیس مناسب داند، استعمال خواهد شد...» (غبار، در مسیرتاریخ، ج ۱، ص ۶۱)

قبول معاهده گندمک از جانب امیر عبدالرحمن خان :

پس از آنکه امیر عبدالرحمن خان در چاریکار خود را پادشاه اعلام نمود گرفتن نماینده سیاسی انگلیس از کابل به ملاقات او رفت و تصمیم حکومت هند برتانوی را به وی روشن ساخت که :

" در باب مملکت افغانستان به من امر شده است اظهار بدارم که تمام ولایت قندهار به حکمران مستقلی تفویض شده غیر از محالات پشین و سببی و گرم که به تصرف خود دولت انگلیس خواهد بود. علیهذا دولت انگلیس در این مسائل و در باب قراردادی که با امیر محمد یعقوب خان داده است (منظور معاهده گندمک است) نمیتواند تجدید مذاکراتی با شما بنماید. با این مستثنائات دولت انگلیس مایل است شما اقتدار کامل و مبسوط خود را بر افغانستان چنانکه قبلاً امرای خانواده شما داشته اند، مستحکم نمائید. " (تاج التواریخ، ج ۱، ص ۲۰۰)

گرفتن علاوه کرد: "فرمانفرمای هندوستان بمن اجازه داده اند به شما اظهار بدارم از آنجائی که دولت انگلیس قبول نمیکند دول خارجه در افغانستان حسن مداخله داشته باشند و نیز دولت ایران و دولت

د پانو شمیره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دليکنې دليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خير و لولئ

روس قول داده اند که از مداخله نمودن در امور افغانستان احتراز نمایند، واضح است که حضرت والای شما نمیتوانید غیر از دولت انگلیس با دیگر دولت خارجه روابط پولیتیکی داشته باشید... (تاج التواریخ، ج ۱، ص ۲۰۳-۲۰۴)

این اسناد به وضوح نشان میدهد که افغانستان درامورد داخلی خود استقلال داشت ولی درامور خارجی خود رسماً تحت الحمایه انگلیس قرار داشت. انگلیس ها از زمان امیر محمد یعقوب خان تا مرگ امیر حبیب الله خان سراج در طول چهل سال به امیران افغانستان اجازه نمیدادند که با کدام کشور دیگر غیر از انگلیس روابط مستقل سیاسی یا تجارتي و فرهنگی برقرار نمایند.

دانشمند افغان داکتر سید عبدالله کاظم دوسوال بسیار اساسی را از داکتر خالدی پرسیده میگوید: من دوسوال از شما وهم نظران شما کرده ام ولی هیچیکی از شما پاسخ سوالات مرا نداده اید؟ ابن بار از شما می پرسم: آیا از تحت الحمایگی افغانستان در زمان امیر محمد یعقوب خان و امیر عبدالرحمن و امیر حبیب الله خان سراج انکار میکنید؟

دوم، آیا در صورت تحت الحمایگی استقلال افغانستان را کامل میدانید؟ و کشوری که حق نداشته باشد با یک کشور خارجی مستقلانه روابط سیاسی برقرار نماید آیا میتواند ادعا کند که دارای استقلال کامل است؟ البته یک سوال دیگر، چه وقت افغانستان توانست بایک تعداد کشورهای دیگر جهان بطور مستقل روابط سیاسی برقرار نماید و آن کشورها استقلال افغانستان را برسمیت شناختند؟ اگر انجمن شما از این واقعیتها انکار میکند ویا از آن طرفه میروند باید در نام آن یک کلمه «تحریف» علاوه شود. (یعنی انجمن تحریف تاریخ افغانستان)؟؟؟

ضعف منطق خالدی از این ادعای او آشکار میشود که میگوید: با استعفا یا مرگ یعقوب خان معاهده گندمک هم فسخ شد، حالانکه چنین نیست، معاهده از سوی یک زمامدار به نمایندگی یک دولت به امضا میرسد و اگر زعمیم از وظیفه اش استعفا بدهد ویا بنابر عوامل سیاسی کشته شود جانشین آن برای کسب مشروعیت خارجی خود مجبور است اعلام نماید که او به تمام تعهدات حکومت قبل از خود با دول متحابه پایبند است. چنانکه بعد از سقوط دولت شاهی و روی کار آمدن جمهوری داود خان، داود خان قرارداد حقایبه ایران از رود هیلمند را برسمیت شناخت و رژیم حزب دموکراتیک خلق با وجود مخالفت با ایران این حق را برسمیت می شناخت و حتی طالبان با وجود آنکه از طرف ایران برسمیت شناخته نشده اند خود را مکلف به قبول دادن حقایبه ایران از رود هیلمند میدانند؟ برای اینست که با تغییر و تبدیل رژیمها معاهدات بین المللی خود بخود باطل نمیشوند.

هملتن گرانت پس از مذاکرات صلح راولپندی وقتی سند استقلال افغانستان را بعد از کسب اجازه از لندن می نوشت، به رئیس هیات افغانی نوشت که «جنگ استقلال همه معاهدات قبلی را باطل کرده است»، بنابر آن پیمان و این مکتوب رسماً آزادی و استقلال امور داخلی افغانستان را با جمیع امور آن، به خودش واگذار می کند. مزید بر آن جنگ کنونی تمام معاهدات سابق را باطل ساخته است.» (ادمک، تاریخ روابط سیاسی افغانستان، از امیر عبدالرحمن خان تا استقلال، ص ۲۳۳)

این اعتراف صریح نشان میدهد که اگر برای کسب استقلال جنگی با بریتانیای کبیر صورت نمی گرفت، انگلیس ها هرگز حاضر به قبول استقلال کامل افغانستان نمیشدند. داکتر لودیک آدمک که مذاکرات

روزمره معاهده راولپنډی را ضبط کره میگوید: بتاريخ ۵ اگست ۱۹۱۹ حکومت برتانیه بصورت مبهم معاهده حکومت هند را تصدیق کرده گفت : «شناسائی رسمی کنترول روابط خارجی افغانستان توسط برتانیه برای چهل سال گذشته، یک ماده اساسی سیاست برتانیه بوده است. و شما بی میلی حکومت اعلیحضرت را که از چنین پرنسیپ درگذرد، درک خواهید کرد، زیرا تا هنوز آنها بدان پرنسیپ اهمیت زیادی میدهند. " (آدمک، همان اثر، ص ۱۰) آدمک علاوه میکند که لندن از تادیه اعانه به افغانستان بدون کنترول برسیاست خارجی افغانستان ابا ورزید.

با توجه به این یاد داشت آدمک معلوم میشود که انگلیس تا چه حد به کنترول سیاست خارجی افغانستان اهمیت میدادند که درطول چهل سال از زمان بقدرت رسیدن امیر عبدالرحمن خان تا مرگ امیرحبیب الله خان سراج سالانه ۱۸ لک روپیه به امرای افغانستان می پرداختند تا با روسیه داخل روابط سیاسی نگردند. و این زعامت امان الله خان بود که به این رشوت پشت پازد و درعوض با دادن قربانی فرزندان وطن استقلال را از چنگ استعمار انگلیس بدست آورد و افتخار بزرگ تاریخی را نصیب ملت آزادی دوست افغانستان نمود.

پایان ۲۰۲۵/۹/۵